

УДК 378:04.472:22

[https://doi.org10.31652/3041-1017-2026\(8-1\)-05](https://doi.org10.31652/3041-1017-2026(8-1)-05)

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ПОЕТИКИ СЛОВА ЗАКАРПАТТЯ: ОСВІТНІЙ КОНТЕКСТ ТА ПЕРФОРМАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Оксана Шип¹ , Олександр Куцик¹ , Олег Мельничук¹ ,

¹Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, м. Ужгород, Україна

Надійшла до редакції / Received: 18.02.2026 Схвалено до друку / Accepted: 19.03.2026

Анотація

У статті здійснено комплексний культурологічний аналіз поетики слова Закарпаття в контексті сучасної мистецької освіти та визначено її перформативний потенціал у процесі підготовки фахівців сценічного мистецтва. Досліджено особливості функціонування художнього слова як носія культурної пам'яті, регіональної ідентичності та засобу формування інтегрованих професійних компетентностей. Наголошено, що літературна традиція Закарпаття сформувалася в умовах поліетнічності та багатомовності, що зумовило унікальність мовно-стилістичної структури текстів і посилило їх культурно-символічний потенціал.

У роботі проаналізовано творчість закарпатських письменників і поетів, зокрема Петра Скунця, Петра Мідянки, Мирослава Дочинця, Мирослава Любки та інших митців, у чийх творах поєднуються народнопоетичні традиції, локальний колорит, екологічні мотиви та філософське осмислення історичної долі краю. Визначено, що художнє слово в закарпатському літературному дискурсі виконує не лише естетичну, а й комунікативну, культуротворчу та виховну функції. Особливу увагу приділено ролі діалектизмів як засобу створення автентичного мовного середовища, формування художнього образу та розвитку сценічної виразності. Обґрунтовано, що використання діалектної лексики у сценічній практиці сприяє розвитку мовленнєвої чутливості, інтонаційної гнучкості та інтерпретаційного мислення майбутнього виконавця.

Розкрито методичний потенціал інтеграції поетики слова Закарпаття у викладання дисциплін сценічного мистецтва. З'ясовано, що робота з поетичним текстом забезпечує формування мовленнєво-технічних, інтонаційно-виражальних, культурологічних та перформативних компетентностей. Окреслено основні етапи методики опрацювання художнього тексту: аналітичний, інтонаційний, інтерпретаційний і сценічний. Доведено, що культурологічний підхід до викладання сценічної мови сприяє глибшому осмисленню художнього тексту, розвитку творчого мислення та формуванню здатності до сценічної інтерпретації.

У статті підкреслено, що поетичне слово Закарпаття виступає важливим чинником збереження культурної спадщини та водночас ефективним інструментом сучасної мистецької освіти. Зроблено висновок, що інтеграція регіональної літературної традиції у професійну підготовку майбутніх фахівців сценічного мистецтва забезпечує поєднання технічної мовленнєвої підготовки з глибоким культурним та художнім осмисленням тексту, сприяючи формуванню цілісної творчої особистості

Ключові слова: поетика слова, Закарпаття, культурологічний підхід, сценічна мова, драматургічний матеріал, перформативне мистецтво, художній текст, інтерпретація, мистецька освіта, професійні компетентності.

UDC 378:04.472:22

[https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026\(8-1\)-05](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026(8-1)-05)

CULTURAL DIMENSIONS OF THE POETICS OF THE TRANSCARPATHIAN WORD: EDUCATIONAL CONTEXT AND PERFORMATIVE POTENTIAL

Oksana Shyp¹ , Oleksandr Kutsyk¹ , Olena Oleg Melnichuk¹

¹The Academy of Culture and Arts, a municipal higher education institution of the Transcarpathian Regional Council, Uzhhorod, Ukraine

Abstract

The article carries out a comprehensive culturological analysis of the poetics of the word of Transcarpathia in the context of modern art education and determines its performative potential in the process of training specialists in the performing arts. The peculiarities of the functioning of the artistic word as a carrier of cultural memory, regional identity and a means of forming integrated professional competencies are studied. It is emphasized that the literary tradition of Transcarpathia was formed in conditions of multiethnicity and multilingualism, which determined the uniqueness of the linguistic and stylistic structure of the texts and strengthened their cultural and symbolic potential. The work analyzes the work of Transcarpathian writers and poets, in particular Petro Skunets, Petro Midyanka, Myroslav Dochynets, Myroslav Lyubka and other artists, whose works combine folk poetic traditions, local flavor, ecological motifs and philosophical understanding of the historical fate of the region. It is determined that the artistic word in the Transcarpathian literary discourse performs not only aesthetic, but also communicative, cultural and educational functions. Special attention is paid to the role of dialectisms as a means of creating an authentic language environment, forming an artistic image and developing stage expressiveness. It is substantiated that the use of dialect vocabulary in stage practice contributes to the development of speech sensitivity, intonation flexibility and interpretative thinking of the future performer. The methodological potential of integrating the poetics of the word of Transcarpathia into teaching the disciplines of stage art is revealed. It is found out that working with a poetic text ensures the formation of speech-technical, intonation-expressive, culturological and performative competencies. The main stages of the methodology for working with an artistic text are outlined: analytical, intonation, interpretation and stage. It is proven that the culturological approach to teaching stage language contributes to a deeper understanding of the artistic text, the development of creative thinking and the formation of the ability to stage interpretation.

The article emphasizes that the poetic word of Transcarpathia is an important factor in the preservation of cultural heritage and at the same time an effective tool of modern art education. It is concluded that the integration of regional literary tradition into the professional training of future stage art specialists provides a combination of technical speech training with a deep cultural and artistic understanding of the text, contributing to the formation of a holistic creative personalit.

Keywords: poetics of the word, Transcarpathia, cultural approach, stage language, dramaturgical material, performative art, artistic text, interpretation, art education, professional competencies.

Постановка наукової проблеми. У добу глобальних культурних трансформацій гуманітарний дискурс дедалі більше зосереджується на міждисциплінарному осмисленні художнього слова як носія культурної пам'яті та ідентичності. Особливо це стосується регіональних літературних традицій Закарпаття – поліетнічного та полікультурного

простору, що формувався на перетині різних мовних, релігійних і мистецьких впливів. Попри наявність окремих літературознавчих розвідок, увага дослідників переважно зосереджена на біографічному чи тематичному аналізі творчості письменників, тоді як механізми функціонування художнього слова як культурного коду залишаються недостатньо

розкритими, особливо в освітньому контексті формування загальних та спеціальних компетентностей майбутніх фахівців сценічного мистецтва.

У сучасній системі мистецької освіти актуалізується необхідність переосмислення змісту та методів викладання фахових дисциплін у підготовці майбутніх фахівців. Особливої ваги набуває проблема формування інтегрованих професійних компетентностей, що поєднують техніку мовлення, інтерпретаційне мислення, культурологічну обізнаність і здатність до сценічного втілення художнього матеріалу. Традиційні підходи до викладання сценічної мови часто зосереджені на технічних аспектах (дикція, орфоепія, дихання), залишаючи поза належною увагою культурно-смысловий потенціал тексту. Унаслідок цього знижується рівень інтерпретаційної глибини виконання, а також зв'язок між словом і сценічною дією. У цьому контексті поетика слова закарпатської літературної традиції виступає ефективним дидактичним ресурсом, що дозволяє поєднати технічну підготовку з культурологічним осмисленням тексту.

Особливої значущості набуває дослідження поетики слова у творчості закарпатських письменників і поетів, яка синтезує народні традиції, історичний досвід та індивідуальне світосприйняття. Поетика слова потребує переосмислення в контексті культурологічного підходу, що дозволяє виявити художні, світоглядно-символічні та комунікативні смисли тексту та інтегрувати ці знання в освітній процес. Інтеграція у викладання фахових дисциплін сприяє формуванню цілісного художнього мислення майбутнього виконавця, зокрема в аспекті формування мовно-виражальних, інтерпретаційних і перформативних компетентностей. Актуальність дослідження визначається необхідністю поєднання культурологічного аналізу поетики слова з методикою викладання сценічної мови та сценічної інтерпретації тексту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання закарпатського літературного дискурсу ставали об'єктом уваги багатьох літературознавців та культурологів. У працях В. Антофійчука, Л. Голобородько, Н. Ференц поєднується лінгвістичний та педагогічно-мистецький підхід: від аналізу мовних норм і

стилістичних ресурсів – до їх практичного застосування у сценічному мовленні та інтерпретації художнього тексту (Антофійчук, 2010; Голобородько, 2012; Ференц, 2013). О. Мишанич фокусує увагу на здатності слова транслювати глибокі культурні смисли, формувати естетичні цінності та зберігати духовну спадщину регіону. Так, серед поетичних творів про історичне минуле дослідник виділяє поему «Червона скала» В.Гренджа-Донського (1930), в основі якої – народний переказ про хустський замок періоду татарських нападів у XVIII ст. Цей переказ, акцентує О. Мишанич, – «витвір народної фантазії», але для поета важливою була не історична достовірність, а насамперед провідна ідея – ідея єдності всіх руських земель у боротьбі з татарами (Мишанич, 1993).

Дослідження поетики закарпатської літератури представлені у працях українських вчених, які зосереджуються на мовно-стилістичних, тематичних та ідейно-художніх особливостях творчості окремих авторів. Зокрема, у роботі Ю. Бідзілі розкрито публіцистичний та культурний потенціал творчості Петра Скунця, що дозволяє розглядати його спадщину як важливий компонент регіонального культурного дискурсу (Бідзіля, 2012). Поглиблений аналіз мовної специфіки поезії П. Скунця здійснено П. Іванишиним, який акцентує увагу на функціонуванні діалектної лексики та її стилістичних можливостях у формуванні художнього образу; О. Ігнатович розглядає творчість поета у контексті еволюції художнього мислення та проблематики, підкреслюючи зв'язок індивідуального стилю з культурно-історичними процесами (Ігнатович, 2001).

Важливим є також дослідження Е. Балли, де Петро Скунець представлений як один із ключових представників шістдесятницького руху в Закарпатті, що дозволяє розглядати його творчість у ширшому контексті української літератури ХХ століття (Балла, 2004). Поетичний доробок Петра Мідянки, представлений у його збірках, демонструє екоцентричну та філософську спрямованість сучасної закарпатської поезії, що розширює уявлення про тематичні та стилістичні доміканти регіону (Мідянка).

Водночас аналіз наукових праць засвідчує, що більшість досліджень зосереджена переважно на літературознавчому аспекті поетики слова, тоді як її освітній та сценічно-перформативний потенціал залишається недостатньо розкритим. Зокрема, відсутні комплексні розвідки, які б поєднували аналіз поетичного тексту з методикою викладання сценічної мови та практикою його сценічного втілення. Таким чином, існує потреба у міждисциплінарному дослідженні, що інтегрує літературознавчий, культурологічний і педагогічний підходи, розглядаючи поетику слова як ефективний інструмент формування професійних компетентностей майбутніх фахівців сценічного мистецтва.

Метою статті комплексний аналіз поетики слова письменників Закарпаття крізь призму культурологічного підходу та визначення його освітнього і перформативного потенціалу у підготовці фахівців мистецьких спеціальностей. Методологічну основу дослідження складають: культурологічний підхід – розгляд слова як носія культурної пам'яті; компетентнісний підхід – орієнтація на формування інтегрованих професійних умінь (мовленнєвих, інтерпретаційних, сценічних); діяльнісний підхід – опрацювання поетичного тексту через практику виконання; герменевтичний метод – інтерпретація художнього тексту; методи сценічної педагогіки – інтонаційне моделювання, етюдний метод, робота з підтекстом. Такий синтез підходів забезпечує міждисциплінарний характер дослідження та його практичну спрямованість.

Виклад основного матеріалу.

Культурологічний підхід до аналізу поетики слова Закарпаття у освітньому контексті дозволяє розглядати текст як носій глибинних смислів і символів. Закарпатський літературний простір формувался в умовах поліетнічності та багатомовності, що зумовило особливу чутливість авторів до мовної тканини тексту. У творах письменників регіону слово часто набуває символічного значення, виступає маркером культурної належності та способом осмислення історичного досвіду

Поезія Закарпаття пройшла шлях від романтизму та крайового патріотизму (О. Духнович, В. Гренджа-Донський) до модерністських експериментів, густо забарвлених карпатським колоритом,

вирізняється поєднанням народної говірки, драматичної історії, ментальних настанов та екологічних мотивів. Ключовими є теми національної свідомості, краси природи та соціальної долі краю. Дослідження того, як локальний ландшафт, діалектна стихія та історичні злами трансформуються у художні образи, дозволяє глибше зрозуміти механізми формування регіональної ідентичності в межах загальноукраїнського та європейського культурного простору.

Важливу роль у розширенні культурологічного виміру поетичної спадщини відіграло товариство «Просвіта», яке сприяло піднесенню освіти, культури й національної свідомості населення. Саме діяльність «Просвіти» стала тим підґрунтям, на якому визріла ідея автономії, а згодом і незалежності Карпатської України. Успіхи літератури на Закарпатті у 20-30-х роках були зумовлені багатьма чинниками, одним з яких стало активне звернення молоді до освіти й культури. Молодь, яка здобувала освіту в гімназіях, педагогічних училищах, а також у Празі, Брно, Братиславі, Будапешті й Дебрецені, ставала носієм нових ідей і творила нове інтелектуальне середовище краю на основі багатих традицій письменства XIX – початку XX століття, закладених О. Духновичем, А. Кралицьким, О. Павловичем та іншими діячами. Спираючись на цю спадщину, нове покоління поетів, прозаїків, драматургів і критиків збагатило літературу новими темами, ідеями та художніми формами. Саме тому дослідники справедливо називають 20-30-ті роки періодом відродження підкарпатської літератури. Колективна мудрість і автентичне сприйняття світу більшою чи меншою мірою об'єднують життєвий і творчий часопростір Петра Скунця, Петра Мідянки, Мирослава Дочинця, Мирослава Любки, Оксани Луцишиної та інших. У їх творчості помітною є акцентована увага до природи, екологічний аспект у філософському осмисленні людської екзистенції. Карпатський ландшафт у поетичному світобаченні часто набуває філософського та навіть сакрального значення. Через природні образи поети передають внутрішній світ людини, її переживання та моральні пошуки. Водночас поезія Закарпаття зберігає глибокий зв'язок із історичною долею регіону та його культурною спадщиною. У

творах митців простежується осмислення складних історичних процесів, що впливали на формування регіональної ідентичності.

Важливим аспектом культурологічного виміру є також звернення до традиційної символіки та народної мудрості. Поети часто використовують образи, мотиви й інтонації, що походять із народної поезики. Це надає їхній творчості автентичності та виразного локального колориту. Водночас закарпатська поезія інтегрується в загальноукраїнський літературний процес, збагачуючи його новими культурними сенсами.

Поезія Закарпаття є важливим простором культурної рефлексії, у якому поєднуються традиція й сучасність. Через художнє слово поети утверджують культурну самобутність Закарпаття в контексті української та європейської культури. Петро Мідянка став широко відомим у літературному середовищі після присудження йому Національної премії України імені Тараса Шевченка (2012). П. Мідянка – учитель української мови та літератури у закарпатському селі Широкий Луг, один із талановитих і самобутніх закарпатських поетів, непублічний інтелектуал (Мідянка). Його поезія насичена рефлексіями над природою рідної землі, ностальгійними мотивами дитинства, гармонією людини і довкілля. Читання його віршів набуває медитативного характеру, що формується з високої духовності смислу поетичних текстів. Творчість П. Мідянки позначена виразним екоцентричним підходом, спрямованим на філософське осмислення людського буття та духовне очищення особистості, формуванням екоцентричного образу Закарпаття як багатокультурного простору з глибокою історичною та екзистенційною наповненістю. У поезії «Верболіз одцвітав...» митець занурюється в процес переродження природи, понівеченої людською рукою: «Верболіз одцвітав, потім річка міліла і була вже не річка, а тривожний потік. Але хвиля його цілу ніч гототіла, Вдавалась до марних дитячих потіх. І вже парост буяв та буянив доволі, І мамине прало намулом знесло. Верболіз корчували – зосталося голе Залізничя-каміння. Розросталось село. Будувались ровесники. І кричали їх діти До дитячих щасливих, розчулених сліз. А на луки гуртом позбирались палити Почикрижений, в квіті наш верболіз.

Ще втішалася хвиля: не має загати, У річищі билась марений слижі... Не було куди риби тепер заховатись, Але річка текла без упину й межі...» (Мідянка). Аналіз основних морфологічних засобів дозволяє розкрити смислові нюанси тексту: іменники створюють предметність і конкретність образу (земля, ріка, верболіз, каміння), прикметники формують образність, допомагають передати колір, стан, настрій (тиха річка, тривожний потік); дієслова надають тексту руху, динаміки, передають дію і процес (буяв, корчували, будувались); займенники створюють інтимність, ліричність, ефект наближеності до читача (ми, наш, мій); частки та вигуки підсилюють емоційність висловлювання.

Використання діалектизмів знаходимо у творах І. Чендея, П. Скуця, П. Мідянки, Д. Кешелі та багатьох інших закарпатських письменників. Їх опрацювання у межах навчальних курсів спеціальності Перформативні мистецтва / Сценічне мистецтво потребують ґрунтовного й системного вивчення стилістичних функцій, місцевих мовних особливостей, лексико-словотвірної, морфологічної та синтаксичної характеристик, оскільки діалектизми в художньому тексті формують семантико-емоційне поле твору. Відбувається маркування соціокультурної приналежності персонажу, відтворення локальної картини світу, створення специфічної інтонаційної тканини мовлення. У контексті сценічної мови це безпосередньо впливає на артикуляційні, ритмічні та інтонаційні параметри виконання, діалектизми стають інструментом конкретизації образу.

Виконавець, працюючи з таким текстом, інтерпретує образ через мовні особливості: визначає ступінь діалектного забарвлення, його функціональне навантаження у кожній репліці, співвідносить із загальною концепцією твору, що потребує володіння сценічною мовою як системою, де фонетика, логіко-інтонаційна структура та емоційна виразність досліджені у їх взаємозалежності.

Інтерпретація тексту з діалектизмами передбачає врахування їх подвійної природи: з одного боку, як маркерів автентичності, з іншого – як засобів художньої умовності. Майбутній фахівець має визначити, чи підкреслювати діалект як засіб характеротворення, чи інтегрувати його у більш

узагальнену мовну партитуру. Таким чином, діалектизми впливають на вибір темпоритму, логічних наголосів, паузування та загальної звукової драматургії тексту.

У побудові драматургічної дії діалектизми можуть виконувати функцію динамічних маркерів. Вони здатні структурувати мовленнєві конфлікти (через зіткнення різних мовних кодів), підсилювати контраст між персонажами, задавати зміну психологічних станів через варіювання мовлення, впливати на розвиток сценічної напруги.

У режисерському рішенні діалектна мова часто використовується як компонент загальної сценічної партитури вистави поряд із пластикою, музикою та візуальним рядом. Вона може бути або максимально автентичною, або стилізованою, залежно від художнього завдання. Від цього залежить і спосіб організації драматургічної дії: реалістичний, умовно-символічний чи експериментальний.

У педагогічному вимірі робота з діалектизмами в процесі навчання сценічної мови сприяє розвитку мовленнєвої чутливості, здатності до стилістичної диференціації та інтерпретаційного мислення. Студенти навчаються відтворювати та осмислювати мовні особливості як засіб побудови сценічного образу та драматургічної логіки.

Діалектизми у творах закарпатських письменників ще потребують ґрунтовної та системної характеристики. У мові творів П. Скунця діалектизми використовуються з метою підсилення образу, передачі дружніх стосунків, опису місцевості тощо. Переважають назви осіб за різними ознаками (за спорідненістю, за родом діяльності, за віковими ознаками та деякі інші). Варто відзначити, що використання діалектизмів у поетичному мовленні П. Скунця має стриманий характер, не перенасичує поезію говірковими рисами, а тільки доповнює її та передає місцевий колорит. О. Мишанич досліджував специфіку творчості автора та зазначив, що на українському Парнасі поет найкраще представляє самотність Закарпаття (Камінецька, 2023). У результаті дослідження поеми «На границі епох» вдалося виокремити для аналізу мовлення кілька лексико-семантичних груп діалектних іменників: назви осіб (наприклад, за спорідненістю: няньо, нянько – батько, свекра – мати чоловіка, цімбор – друг, товариш; за віковими ознаками:

легінь – парубок, дівчак – хлопчик, дитина та ін.), локативні найменування, назви рослин, назви давніх видів зброї, назви музичних інструментів тощо. За походженням переважає власне українська лексика, зафіксовані поодинокі лексеми, запозичені з угорської, румунської, чеської та деяких інших мов.

Найбільше діалектних лексем знаходимо в поезії П. Скунця «Весілля в Ізі», де майже кожне слово має фонетичні та морфологічні особливості закарпатських говірок, багатий діалектний синтаксис. Але варто зазначити, що автор місцями з обережністю ставився до використання діалектизмів, специфічного діалектного синтаксису, його твори ніколи не були перенасичені незрозумілими словами та мовними зворотами. О. Ігнатюк зазначала, що з роками Петро Скунець приходив до осмислення свого коріння – рідної землі, роду, людей карпатського краю, а через персоналії О. Духновича, О. Маркуша, М. Томчанина, Ю. Станинця, В. Гренджі-Донського, А. Волошина поет приступив до прискіпливого осмислення історичного минулого Карпатського краю (Ігнатюк, 2001).

Поетика слова в літературному дискурсі Закарпаття окрім культурологічного значення, набуває виразного освітньо-педагогічного спрямування. Її використання у навчальному процесі дозволяє перейти від репродуктивного засвоєння тексту до його творчого осмислення та сценічної інтерпретації. Так, у процесі викладання сценічної мови проаналізований поетичний текст виступає в першу чергу засобом формування художнього мислення, яке за допомогою тренування мовленнєвого апарату сприяє розвитку наступних компетентностей: мовленнєво-технічних (дикція, дихання, орфоєпія), інтонаційно-виражальних (мелодика, логічні наголоси, ритм), інтерпретаційних (робота з підтекстом, смислова структура), культурологічних (розуміння контексту, символіки, традиції), перформативних (здатність до сценічного втілення).

Методика роботи з текстом передбачає розгортання таких етапів:

1. Аналітичний : осмислення культурного, історичного та мовного контексту твору.

2. Інтонаційний : формування звукової структури тексту.

3. Інтерпретаційний : виявлення підтексту та образної системи.

4. Сценічний : трансформація тексту у дію.

Особливу роль відіграє робота з діалектизмами, що формують автентичність звучання і розвивають мовну гнучкість виконавця. Водночас це сприяє формуванню міжкультурної чутливості, необхідної для сучасного митця. Інтеграція поетичного слова у сценічну практику реалізується через художнє читання, сценічні етюди, пластично-словесні композиції, перформативні проекти. Використання закарпатської поезії у навчанні сценічної мови сприяє розвитку орфоепічної та дикційної культури, інтонаційної виразності, темпо-ритмічного чуття, емоційно-образного мислення, навичок роботи з підтекстом. Культурологічний підхід забезпечує розширення інтерпретаційних можливостей студента через усвідомлення мови як носія культурної пам'яті та інструменту репрезентації регіональної ідентичності. Важливим є формування міжкультурної чутливості виконавця, зумовленої поліетнічним характером Закарпаття, що впливає на інтонаційні, фонетичні та смислові особливості мовлення. Методичний аспект, що передбачає контекстуалізацію поетичного тексту, інтонаційне моделювання, використання діалектних елементів як художнього засобу, забезпечує перехід від тексту як об'єкта аналізу до тексту як основи сценічної дії. Поетичне слово набуває функції первинної

драматургічної структури, що визначає ритм, конфлікт і композицію вистави, поєднує слово з пластичним вираженням у сценічній перформативній практиці.

Висновки. Осмислення поетики слова Закарпаття в освітньому контексті дозволяє розкрити специфіку регіонального літературного дискурсу в широкому освітньому контексті, удосконалити підготовку майбутніх фахівців сцени через залучення автентичного художнього матеріалу до навчального процесу. Інтеграція поетики слова Закарпаття у викладання фахових дисциплін дозволяє суттєво підвищити якість професійної підготовки майбутніх фахівців сценічного мистецтва, забезпечує поєднання технічної мовленнєвої підготовки з глибоким культурним і художнім осмисленням тексту. Застосування культурологічно орієнтованої методики сприяє розвитку інтерпретаційного мислення, сценічної виразності та творчої самореалізації студентів. Поетичне слово, трансформоване у сценічну дію, виступає ефективним засобом формування інтегральної компетентності. Напрямок подальших досліджень є розширення педагогічного потенціалу поетики Закарпаття, вдосконалення в освітньому процесі інтеграційного підходу, в якому разом з технічною досконалістю мовлення забезпечується глибоке осмислення культурного контексту художнього слова, що є необхідною умовою сучасної мистецької освіти.

Список використаних джерел

- Антофійчук, В. Г. (2010).** Культура мовлення. Книги–XXI.
- Балла, Е. Ю. (2004).** Петро Скунець – поет-шістдесятник. У В. Барчан (Упоряд. і передм.), Українська поезія Закарпаття ХХ століття (с. 199–215). Ліра.
- Бідзіля, Ю. (2012).** Творчі горизонти Петра Скунця-публіциста. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації, (28), 202–210.
- Голобродько, Л. М. (2012).** Стилiстичний аналіз художнього тексту. Основа.
- Ігнатович, О. (2001).** Творчість Петра Скунця: проблематика та художня еволюція (Автореферат дисертації кандидата філологічних наук). Київ. <http://referatu.net.ua/newreferats/7569/182295>
- Камінецька, Т. А. (2023).** Поезія Петра Скунця як ідейно-естетичний феномен шістдесятницького руху. <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Kaminetska-T.-Poeziia-Petra-Skuntsia-iaak-ideyno-estetychnyy-fenomen-shistdesiatnytskoho-rukhu.pdf>
- Мишанич, О. (1993).** Карпати нас не розлучать: Літературно-критичні статті і дослідження. Срібна Земля.
- Мідянка, П. (n.d.).** Вірші з поду. <https://litportal.ru/avtory/petro-m-dyanka/read/page/2/kniga-v-rsh-zpodu-zb-rnik-135965.html>
- Ференц, Н. С. (2013).** Сценічна мова. Каравела.

References

- Antofiichuk, V. H. (2010).** Culture of speech: a textbook. Chernivtsi: Knyhy-XXI [in Ukrainian].
- Balla, E. Yu. (2004).** Petro Skunts as a Sixtiers poet. In V. Barchan (Ed.), *Ukrainska poeziia Zakarpattia XX stolittia* [Ukrainian poetry of Transcarpathia of the 20th century] (pp. 199–215). Uzhhorod: Lira [in Ukrainian].
- Bidzilia, Yu. (2012).** Creative horizons of Petro Skunts as a publicist. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii* [Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Philology. Social Communications], 28, 202–210 [in Ukrainian].
- Holobrodko, L. M. (2012).** Stylistic analysis of a literary text: a textbook. Kharkiv: Osnova [in Ukrainian].
- Ihnatovych, O. (2001).** Creative work of Petro Skunts: issues and artistic evolution. (Extended abstract of PhD dissertation). Kyiv. URL: <http://referatu.net.ua/newreferats/7569/182295> [in Ukrainian].
- Kaminetska, T. A. (2023).** Poetry of Petro Skunts as an ideological and aesthetic phenomenon of the Sixtiers movement. URL: <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Kaminetska-T.-Poeziia-Petra-Skuntsia-iak-ideyno-estetychnyy-fenomen-shistdesiatnytskoho-rukhu.pdf> [in Ukrainian].
- Myshanych, O. (1993).** The Carpathians will not separate us: literary-critical articles and studies. Uzhhorod: Sribna Zemlia [in Ukrainian].
- Midianka, P. (n.d.).** Poems from the underside: collection. URL: <https://litportal.ru/avtory/petro-m-dyanka/read/page/2/kniga-v-rsh-zpodu-zb-rnik-135965.html> [in Ukrainian].
- Ferents, N. S. (2013).** Stsenichna mova: navch. posib. [Stage speech: a textbook]. Kyiv: Karavela [in Ukrainian].

Про авторів

- Оксана Шип**, доцент кафедри мистецьких дисциплін Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, м. Ужгород, Україна, e-mail: shupoksana@gmail.com
- Олександр Куцик**, доцент кафедри мистецьких дисциплін Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, м. Ужгород, Україна, e-mail: kycalex@gmail.com
- Олег Мельничук**, викладач кафедри мистецьких дисциплін Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, м. Ужгород, Україна, e-mail: melnichuk7777@gmail.com

About the Authors

- Oksana Shyp**, Associate Professor, Department of Artistic Disciplines, Municipal Higher Education Institution 'Academy of Culture and Arts' of the Transcarpathian Regional Council, Uzhhorod, Ukraine, e-mail: shupoksana@gmail.com
- Oleksandr Kutsyk**, Associate Professor, Department of Artistic Disciplines, Municipal Higher Education Institution "Academy of Culture and Arts" of the Transcarpathian Regional Council, Uzhhorod, Ukraine, e-mail: kycalex@gmail.com
- Oleg Melnychuk**, Lecturer at the Department of Artistic Disciplines, Municipal Higher Education Institution "Academy of Culture and Arts" of the Transcarpathian Regional Council, Uzhhorod, Ukraine, e-mail: melnichuk7777@gmail.com